

R O M Â N I A
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE

ACORDUL DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI

Un prim important efect al instituției acordului de recunoaștere a vinovăției constă în **accelerarea soluționării cauzelor**.

Soluțiile dispuse de instanțe rămân definitive în decurs de maxim 2-3 luni de la sesizarea prin acord.

În ceea ce privește **soluțiile de respingere a acordurilor de către instanțe** și de trimitere a dosarului la procuror pentru continuarea urmării penale, din examinarea soluțiilor transmise au rezultat următoarele **motive**:

1. În stabilirea legii penale mai favorabile, au fost combinate dispoziții din legile penale succesive, cu nerespectarea deciziei Curții Constituționale nr.265/6.05.2014, publicată în M. Of. nr. 372/20.05.2014, prin care s-a stabilit că *dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile*. Acordurile aflate în această situație au fost încheiate înainte de publicarea deciziei.

2. Pedepsele/modalitatea de executare propuse sunt nejustificat de blânde;

3. Nu au fost administrate probe suficiente din care să rezulte vinovăția;

4. Faptele nu sunt descrise corespunzător;

5. Încadrarea juridică este greșită, în raport de probele administrate în cauză ¹

6. A intervenit împăcarea/retragerea plângerii prealabile;

7. Nu au fost stabilite pedepse pentru fiecare infracțiune din concurs.

8. S-au constat și situații în care, deși procurorul nu a stabilit pedepse pentru fiecare dintre infracțiunile concurente, ci numai pedeapsa rezultantă, instanța a admis acordul și a dispus condamnarea la pedeapsa finală stabilită în acord² ori a stabilit direct pedepsele principale astfel încât pedeapsa finală să fie egală sau mai mică decât cea stabilită de procuror.

9. Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni a fost greșit stabilit iar recalcularea pedepsei ar crea pentru inculpat o situație mai grea.

10. Pedepsele propuse sunt nelegale, fiind stabilite sub minimul special prevăzut de lege; în unele situații, în acord au fost reținute circumstanțe atenuante (limitele de pedeapsă au fost reduse corespunzător) ori dispozițiile art.396 alin.10 C.p.p. privind reducerea pedepsei ca urmare a recunoașterii învinuirii - în acest ultim caz, acordurile au fost încheiate înainte de decizia Î.C.C.J. nr.25 din 17.11.2014 pronunțată asupra acestei chestiuni de drept, conform căreia *procurorul nu poate, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină dispozițiile art.396 alin.10 C.p.p.*

¹ Spre exemplu, prin s.p. nr.382/26.08.2014, dos. nr.1913/222/2014, Judecătoria Botoșani a respins un acord de recunoaștere a vinovăției, pe motiv că încadrarea juridică dată faptei inculpatului de către procuror este greșită, în raport de probele administrate în cauză – instanța a apreciat că fapta inculpatului de a prelua țigarete netimbrate de la doi cetățeni moldoveni care le-au introdus fraudulos în România și de a le transporta pe teritoriul țării nu constituie tentativă la contrabandă în formă asimilată, cum a reținut procurorul, ci complicitate la contrabandă în forma prevăzută de art.270 alin.1 Cod vamal sau contrabandă asimilată, prevăzută de art.270 alin.3 Cod vamal, în cazul cărora nu se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției, având în vedere prevederile art.480 alin.1 C.p.

² Prin s.p. nr. 60/1.07.2014, dos. nr.689/310/2014, def. prin neapelare, cu toate că procurorul din cadrul PJ Sinaia nu a stabilit pedepse pentru fiecare dintre infracțiunile concurente, ci numai pedeapsa rezultantă, Jud. Sinaia a admis acordul, dispunând “ în baza art.335 alin.1 C.p. (2 fapte) și art.336 alin.1 C.p., cu aplic. art.38 C.p. și art.396 alin.10 C.p.p., condamnă inculpatul la pedeapsa rezultantă de 1 an și 3 luni închisoare ”; a constatat imposibilitatea stabilirii pedepselor individuale, întrucât acestea nu au format obiectul acordului.

Procedul nu este legal, procurorul trebuia să stabilească pedepse pentru fiecare dintre infracțiunile ce formează obiectul cauzei.

11. Modalitatea de executare a pedepsei este nelegală (procurorul a convenit amânarea aplicării pedepsei pentru dare de mită, pedepsită cu închisoarea de la 2 la 7 ani, cu încălcarea dispozițiilor art.83 alin.2 C.p., conform cărora nu se poate dispune amânarea dacă pedeapsa prevăzută de lege este de 7 ani sau mai mare).

12. În acord nu sunt menționate pedepsele complementare, aplicarea acestora fiind obligatorie.

13. Nu este menționată durata termenului de supraveghere.

14. Nu sunt menționate obligațiile ce trebuie impuse inculpatului conform art.85 și 93 C.p.

15. Inculpatul nu și-a manifestat acordul pentru prestarea unei munci.

16. Asistența juridică obligatorie nu a fost asigurată potrivit legii.

17. Nu au fost respectate dispozițiile art.480 alin.1 C.p.p., conform cărora acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 7 ani. Această situație s-a constatat într-o singură cauză, având ca obiect infracțiunea de luare de mită, pedepsită de lege cu închisoarea de la 3 la 10 ani, în care procurorul a reținut dispozițiile art.308 C.p., care prevăd reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă. Instanța a apreciat că sensul noțiunii de *pedeapsă*, prevăzut de art.480alin.1 C.p., este cel definit de art.187 C.p., respectiv fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei³.

18. Încadrarea juridică a fost reținută conform Codului penal din 1968 și a fost omisă menționarea pedepselor accesorii.

³ S.p. nr.65/22.10.2014 Trib. Sălaj. Hotărârea a fost pronunțată înainte de decizia Î.C.C.J. nr. 1/2015, pronunțată asupra unei chestiuni de drept, prin care s-a stabilit că “dispozițiile art.308 din Codul penal reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii de delapidare prevăzută de art.295 din Codul penal. La calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale se ține seama de pedeapsa prevăzută de art.295 din Codul penal rap. la art.308 alin. 2 din Codul penal.”

19.În cauzele în care au fost aplicate disp. art.478 și urm. C.p.p. cu privire la mai multe persoane, de regulă s-a optat pentru încheierea unor **acorduri separate**, acestea fiind reunite de instanță, pentru pronunțarea unei singure hotărâri.

S-a constatat și existența unor acorduri încheiate cu mai mulți inculpați simultan, însă acestea reprezintă excepția, fiind în număr foarte redus. Prin aceeași hotărâre, un acord poate fi admis iar altul respins, cu consecința trimiterii cauzei la procuror pentru continuarea urmăririi penale.

În ceea ce privește **natura infracțiunilor** pentru care se ajunge la încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, s-a constatat că parchetele de pe lângă judecătoriile din București au încheiat acorduri cu privire la o mai largă paletă de infracțiuni, printre care numeroase infracțiuni contra patrimoniului, spre deosebire de celelalte unități de parchet din țară, care au încheiat acorduri în special pentru conducerea unui autovehicul sub influența alcoolului și vătămare corporală din culpă în accidente rutiere, infracțiuni silvice, lovire și alte violențe, mai puțin pentru furt, înșelăciune, delapidare.

Referitor la **conținutul acordurilor**, acestea trebuie să cuprindă descrierea completă a faptelor⁴, mijloacele de probă, încadrarea juridică, pedeapsa/pedepsele pentru fiecare infracțiune concurentă, modalitatea de executare, criteriile concrete de individualizare⁵, modalitatea de calcul a pedepsei finale, după caz, pedepsele complementare și accesorii, durata termenului de supraveghere, măsurile de supraveghere și obligațiile, consimțământul inculpatului la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității și pentru ce perioadă⁶, solicitarea de aplicare a

⁴ Situațiile în care acordurile nu prezintă mențiuni complete sunt minoritare. De exemplu, acordurile încheiate de **PJ Fălticeni** au în general un conținut sumar; în ceea ce privește cele 3 cauze având ca obiect infracțiuni de *ucidere din culpă* (accidente rutiere), lipsesc elementele de fapt concrete care să permită verificarea raționamentului procurorului la individualizarea pedepselor, nefiind descrise faptele.

⁵ În 5 cauze, Judecătoria Suceava a solicitat procurorului să precizeze în scris raționamentul care a condus la stabilirea pedepsei și a modalității de executare, toate criteriile de individualizare avute în vedere - de ex., în dos. nr.4864/314/2014, s.p. nr.292/2014 a Jud. Suceava

⁶ În cazul acordului încheiat de **PT Arad**, privind infracțiunea de trafic de influență, admis, instanța a solicitat completarea omisiunilor privind perioada prestării muncii în folosul comunității și obligațiile ce urmează a fi stabilite.

măsurii confiscării, date privind măsurile preventive, necesitatea anulării anumitor înscrisuri⁷, cuantumul cheltuielilor judiciare în cursul urmăririi penale.

Pentru că în practică s-a ridicat problema posibilității de a dispune confiscarea bunurilor provenite din infracțiuni sau folosite la comiterea acestora, în condițiile în care nu existau mențiuni în acest sens în acordul de recunoaștere a vinovăției, s-a constatat că instanțele au aplicat măsuri de confiscare chiar dacă acestea nu au fost menționate în acord, în general în privința instrumentelor infracțiunii de furt, însă s-au constatat situații în care s-a solicitat completarea omisiunilor și sub acest aspect (de ex., în ipoteza în care se impune confiscarea unui bun de o valoare mai mare, cum este un autoturism folosit la comiterea infracțiunii de contrabandă).

Este de precizat că **anumite aspecte nu formează obiectul negocierii dintre procuror și inculpat** - măsurile de siguranță, măsurile preventive, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare, instanța având obligația să se pronunțe și cu privire la acestea, în baza art.487 lit.a rap. la art.404 alin.4 C.p.p.

În mod frecvent, instanțele obligă inculpatul la *prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității*, în special în cazul infracțiunilor contra patrimoniului, infracțiunilor silvice și infracțiunii de conducere a unui autovehicul sub influența alcoolului, fiind necesar ca acesta să își exprime consimțământul în acest sens în acordul de recunoaștere a vinovăției.

S-a constatat că, în numeroase cazuri, după admiterea acordului, instanțele uzează de *procedura înlăturării unor omisiuni vădite* pentru a completa dispozitivul hotărârii, chiar și în privința unor aspecte esențiale, fără însă a modifica limitele acordului.

⁷ **PT Hunedoara** a încheiat un acord, într-o cauză având ca obiect infracțiuni de fals, admis prin s.p. nr.51/17.02.2015, dos. nr.12204/278/2014 a jud. Petroșani. Anterior, instanța a solicitat procurorului să acopere omisiunile din acord, respectiv să precizeze măsurile de supraveghere și obligațiile, pedeapsa în urma contopirii, modalitatea de executare a pedepsei rezultante și “dacă se insistă asupra anulării actelor false, având în vedere că potrivit disp. art.549¹ C.p.p. sesizarea instanței se face după expirarea anumitor termene, cauza urmând a fi soluționată de judecătorul de cameră preliminară și nu de instanța de judecată competentă să se pronunțe asupra acordului”. Prin hotărârea pronunțată ulterior, aceeași instanță a anulat înscrisurile falsificate.

CONCLUZII:

Introducerea în legislația României a instituției acordului de recunoaștere a vinovăției a condus, în primul an de la aplicare, la accelerarea procedurilor judiciare.

Faptele pentru care sunt încheiate acorduri de recunoaștere a vinovăției prezintă un grad relativ redus de pericol social, însă sunt necesare diligențe sporite din partea procurorilor în individualizarea pedepselor propuse pentru anumite infracțiuni grave, cum sunt uciderea din culpă, conducerea unui autovehicul sub influența alcoolului sau fără permis de conducere, act sexual cu un minor, fraude informatice, etc.;

În majoritate, acordurile de recunoaștere a vinovăției au fost încheiate cu respectarea dispozițiilor legale și cuprind mențiuni complete, soluțiile de respingere sunt justificate de practica neunitară, generată de noile dispoziții penale și procesual penale;

Majoritatea acordurilor au fost încheiate cu inculpați aflați în stare de libertate iar sancțiunile propuse sunt fără executare în regim de detenție în proporție semnificativa.

Actiunea civilă nu este soluționată și, de regulă, nu sunt încheiate tranzacții pe latura civilă, ceea ce poate reprezenta un impediment la recuperarea rapidă a prejudiciului (inclusiv în cazul în care statul este persoana vătămată); devin aplicabile dispozițiile art.27alin.2 teza a II a C.p.p., conform cărora probele administrate în cursul procesului penal pot fi folosite în fața instanței civile;

În fața instanței, procedura este necontradictorie, procurorul și inculpatul neputând formula concluzii în afara celor prevăzute în acordul scris, însă devin incidente normele generale privind contradictorialitatea în privința aspectelor asupra cărora instanța are obligația să se pronunțe prin hotărâre și care nu fac obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției (măsuri preventive, măsuri de siguranță, măsuri asigurătorii etc.), ceea ce obligă procurorul să le aducă la cunoștința

inculpatului, pentru a asigura echitatea procedurii iar acordul să se încheie în deplină cunoștință de cauză;

În situația aditerii acordului de recunoaștere a vinovăției, instanța de fond este ținută de cele convenite în acord cu privire la soluția negociată (condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei), dar poate să creeze inculpatului o situație mai favorabilă în ceea ce privește felul și quantumul pedepsei sau forma (modalitatea) de executare a acesteia, aspect ce rezultă din coroborarea dispozițiilor art.485 alin.1 și cele ale art.488 alin.2 din Codul de procedură penală.

